

Johdatus esitys- ja teatteritekniikka-alaan 2 op

Koulutusmateriaali

Tämä materiaali käsittää **Johdatus esitys- ja teatteritekniikka-alaan 2 op** verkko-opintojakson tekstimuotoisen materiaalin.

Kurssin on koonnut valosuunnittelija ja verkko-opettaja Katja Muttilainen (TeM) Essi Santalan (TeM) idean ja luonnoksen pohjalta. Kurssin tekemisessä on ollut mukana Essi Santala ja Kiika Sarpola.

Materiaali on lisensoitu Creative Commons -lisenssillä CC-BY-SA 4.0 poislukien materiaalissa olevat kuvat.

Kurssi antaa laajan yleisen kuvan esitystekniikan kenttään. Kurssin käytyään opiskelija tuntee esitysteknisen alan historiaa, ymmärtää sen merkityksen osana kulttuurin ja liiketoiminnan kenttiä sekä tuntee alan ammatinkuvia.

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki esitys-, teatteri- ja tapahtumatekniikasta kiinnostuneet, eikä kurssilla ole ennako-osaamisvaatimuksia.

Kurssi koostuu viidestä eri osasta:

1. Aika- ja paikkasidonnaisten tapahtumien historia ja erityispiirteet
2. Esitys- ja teatteritekniikan merkitys osana yhteiskuntaa, kulttuuria ja elinkeinotoimintaa
3. Alan ammatilliset erityispiirteet, alan työnkuvat
4. Esitystekniikan eri osa-alueet: valo, ääni, näyttämö, video ja erityisosa-alueet
5. Opinto- ja urasuunnittelu

Opintojakso on opiskeltavissa kokonaisuudessaan Metropolia Ammattikorkeakoulun avoimessa ammattikorkeakoulussa. Opintojakso opiskellaan Moodle-oppimisympäristössä ja siitä on saatavilla suomenkielinen ja englanninkielinen versio.

Katso kulloinkin saatavilla olevat toteutukset Metropolian avoimen ammattikorkeakoulun ilmoittautumisjärjestelmästä osoitteessa <https://hakija.oma.metropolia.fi/> (avautuu uuteen ikkunaan).

OSA 1

**Esitys ja tapahtumatekniikan
historia**

Esitys- ja tapahtumatekniikan historia

Miksi erityisesti antiikin aika mainitaan aina teatterin ja näyttämöiden historian yhteydessä?

Mitä tekemistä Colosseumilla on tapahtumatekniikan kanssa?

Ihmisyden historia toistaa sosiaalisia rituaaleja ja traditioita.

Kaikilla ihmiskulttuureilla on omat yhteenkokoontumisen tapansa, tarinankerronnan perinteensä sekä tanssin, laulun ja musiikin perinteet.

Tällaiset perinteet ovat muotoutuneet aikakausien hengen ja eri sukupolvien maailmankuvasta nousseiden näkemysten ja teknisten innovaatioiden kautta esihistorian hämärästä tähän päivään.

Tekninen kehitys mahdollistaa nyt internetin, sosiaalisen median ja suoratoiston maailmassa kokemusten jakamisen virtuaalisesti ajasta tai paikasta riippumatta. Edelleen ihmiset kuitenkin haluavat kokoontua yhteen jakamaan myös fyysisen tilan ja elämyksen.

He siis ottavat osaa aika- ja paikkasidonnaisiin tapahtumiin. Kuten teatteriesityksiin ja konsertteihin.

Suomessa esitystapahtumia ja -paikkoja hahmotetaan niin kutsutun länsimaisen tradition mukaisesti ja kiinnostus kohdistetaan ensin Euroopassa ja myöhemmin myös Yhdysvalloissa tapahtuneeseen kehitykseen.

Tämäkin materiaali on tiivistettyä, ja keskittyy eniten teatterihistorian esitystekniikkaan liittyviin aiheisiin ja myös teatterin ja tapahtumien tiloihin. Huomiotta jää valtava määrä mm. afrikkalaista ja aasialaista esitysteknistä historiaa.

Missä on esitystekniikan synty?

ESIHISTORIA

n. 1,9 milj. vuotta - 3000 eaa

"Prehistoric Rock Paintings" by [D-Stanley](#) is licensed under [CC BY 2.0](#).

Pohdintatehtävä

Lue ja katso miltä esihistoriasta ja äänimaisemista luotu esitys Vihdin kuvakalliolla näyttää ja kuulostaa. Tutustu arkeoakustiikan tieteenalaan erityisesti esitystekniikkaa silmälläpitäen.

- Kallio kaikuu kuin kivikaudella, teksti <https://yle.fi/a/74-20045227>

ESIHISTORIA

- **akustiikka**
- **kaiku**
- **äännet ja valot**

Esitysten historia alkaa jo ajalta kun ihmiset maalasivat kuvia luolien seinälle, paljon ennen kirjoitustaidon keksimistä ja leviämistä.

Tutkimusten mukaan luonnontilaiset luolat muuttuivat vähitellen monitaiteellisiksi kulttuuritiloiksi niihin maalattujen teosten myötä. Luolia pystyttiin käyttämään myös esitystiloina sekä itsessään akustisina äänilähteinä soittamalla seinä.

Oman lisänsä luoliin esitystiloina toivat soittimet, ihmisäänät ja luolan muotoihin perustuva kaiku.

Luolamaalausten kuvaamat aiheet saattoivat näyttää liikkuvan liekkien loimussa. Niitä oli siis ikäänkuin kuin animoitu. Myös Suomessa kalliomaalaukset on sijoitettu äänellisesti eli akustisesti kiinnostaviin paikkoihin.

Lähteet

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/1-esihistoria/>

<https://www.smithsonianmag.com/science-nature/ice-age-artists-may-have-used-firelight-to-animate-carvings-180979943/>

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/1-1-luolat-monitaiteellisina-esityspaikkoina/>

ANTIIKIN KREIKKA

n. 1600 eaa – 27 eaa

"Sunset at Greek theater of Taormina" by [radkuch.13](#) is licensed under [CC BY 2.0](#).

ANTIINKIN KREIKKA

- **näyttämön malli**
- **draaman kaari**

Aika- ja paikkasidonnaisten tapahtumien yhteydessä antiikista puhutaan muun muassa siksi, että monet antiikin Kreikan aikana keksityistä esitykseen liittyvistä seikoista ja termeistä toistuvat nykyäänkin.

Näitä keksintöjä ovat erityisesti esityspaikan muoto ja tarinan rakenne.

Antiikin aikana ryhdyttiin suosimaan porrastettuja katsomoita ja suunnikkaan muotoisia esiintymisalueita.

Antiikin teatterityöntekijät kehittivät erilaisia nousevia korokkeita ja laitteita ihmisten lennätykseen ja maalasivat kääntyviä kulisseja.

Sana "skene" tarkoitti kreikkalaisessa teatterissa koppia, missä esiintyjät vaihtoivat vaatteita esitystilan takana.

Sanan merkitys on ajan myötä muuttunut kuvaamaan koko näyttämöaluetta.

Kreikkalaisen filosofin Aristoteleen mukaan esityksen juonessa on kolme osaa:

Alku - Keskikohta - Loppu

Tähän antiikin draaman käsitteeseen perustuu edelleen valtava määrä esityksiä, kirjallisuutta ja musiikkia.

Lähteet

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/3-antiikki/>

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/3-1-kultakauden-nayttamo/>

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/3-2-hellenismin-teatterit/>

<https://disco.teak.fi/euteatteri/1-7-ensimmainen-draamateoria-tragediasta/>

https://koppa.jyu.fi/avoimet/taiku/kirjallisuuden_aikajana/antiikki/kreikkalainen-filosofia-ja-estetiikka/aristoteles-ja-juoni

ANTIIKIN ROOMA

n. 700 eaa- 476 jaa

Pohdintatehtävä

Lue teksti antiikin Rooman Colosseumista ja Taylor Swiftin megakonsertista.

Mieti mitä yhtäläisyyksiä voit löytää roomalaisen speaktaakkelikulttuurin ja nykypäivän massatapahtumien välillä.

- Hannu Tuominen,
<https://www.ts.fi/teemat/1074029359>
- Taylor Swiftin konsertit
Yhdysvalloissa näkyivät Richterin asteikoilla – tanssiminen aiheutti pienen maanjäristyksen
<https://yle.fi/a/74-20043050>
- Engineering the Eras Tour |
Morson Talent - The Recruitment Experts
<https://www.morson.com/blog/engineering-eras-tour>

ANTIINKIN ROOMA

- **megatapahtumat**
- **spektaakkelit**
- **“reality”**

Keisarien Rooma tarjosi kansalle ilmaiseksi leipää ja rajuja sirkushuveja valtavilla soikion muotoisilla areenoilla, jonne mahtui yli 50 000 ihmistä.

Vertailun vuoksi - Helsingin Olympiastadionilla on katsomossa 36 200 istumapaikkaa.

Rooman huvitukset olivat aikansa massatapahtumia, ja toimivat tietysti vallanpitäjien eduksi.

Colosseumin areenalla rakennus-, laivanrakennus- ja sotateknologian innovaatiot tarjoilivat kansalle hurjia spehtaakkeleita. Efektit olivat väkeviä; kaikki oli oikeaa, ei "lavastettua".

Aikalaiskertomusten mukaan areena täytettiin vedellä, näyttämön alta nostettiin kokonaisia maisemia vuorineen tai koko katsomo saatettiin peittää purjekankaalla.

Massiivisten, oikeiden meritaistelujen ja katapultilla ammuttujen ihmisten näkeminen on varmasti ollut roomalaisille vaikuttava kokemus.

Siihen aikaan tämä oli ihan normaalia, ja ”kevyttä” viihdettä.

Lähteet

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/3-3-rooma/>

Hannu Tuominen,
<https://www.ts.fi/teemat/1074029359>

<https://www.stadion.fi/fi/info/stadion-tietoa/stadionin-faktat>

KIRKKO, KUNINKAALLISET, KANSA

n. 400-1800 jaa

"[File:Stockholm Sweden Royal-Domain-of Drottningholm Drottningholms-Slottsteater01.jpg](#)"

by [CEphoto, Uwe Aranas](#) is licensed under [CC BY-SA 4.0](#).

Pohdintatehtävä

Tutustu näyttämötekniikan historiaan lukemalla oheinen teksti.

Katso video Drottningholmin teatterista ja vertaa sitä Åbo Svenska Teaternin näyttämökoneistoon ja muihin laitteisiin. Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä huomaat?

- Gröndahl Laura, Teknistyvä näyttämö (TEAK), teksti
- Video, Drottningholmin näyttämökoneisto (kesto 4:41)
- 360 - esittely Åbo Svenska Teatern <https://abosvenskateater.360tour.fi/>

KIRKKO, KUNINKAALLISET, KANSA

- **mystiikka**
- **pyrotekniikka**
- **kansanhuvit**
- **teatterirakennukset**

Keskiajalta alkaen Euroopassa hallitsivat kirkko ja kuninkaalliset, jotka molemmat halusivat sanomaansa kuultavan kansaan vetoavin keinoin.

Kirkkoarkkitehtuurilla tuettiin messujen ja kirkkolaulun vaikuttavuutta.

Voidaan ajatella, että kirkkotilan akustiikka on toiminut aikansa äänentoistona sekä efektilaitteena.

Kirkollisten mysteerinäytelmien tavoitteena oli sivistää kansaa Raamatun opetuksista ja alleviivata jumalallista kirkkautta esimerkiksi heijastavilla metalliesineillä.

Kirkkotilojen ulkopuolella kuvattiin mielellään helvetin kauhuja tulitehosteilla ja pyroteknikkojen ammattikunta tuki ohjaajaa jo myöhäiskeskiajalta lähtien.

Pyroteknikot toteuttivat myös hoveissa hienoja iletulituksia.

Vastapainona kirkollisille näkemyksille renessanssin (n. 1500) aikaan kansa nautti usein kiertävien teatteriryhmien maallisista esityksistä toreille rakennetuilla tilapäisnäyttämöillä.

Renessanssin aikana tilaisuudet olivat jo niin suosittuja, että esimerkiksi Englannissa perustettiin kuninkaallisten hoveista irrallisia julkisia teatterirakennuksia tekniikkoineen.

Teatteritila teknisine laitteineen kehittyi edelleen barokin (n. 1600-) ja valistuksen (n. 1700-) aikakausilla.

Kuninkaallisten keskuudessa järjestettiin myös pienen piirin hoviteatteriesityksiä. Esitykset olivat viihteellisiä ja kepeitä ja niiden tarkoituksena oli useimmiten pönkittää hallitsijan valtaa rikkauksia esitellen.

Suomea lähin alkuperäisessä kunnossa oleva vanha kuninkaallinen teatterirakennus (1766) löytyy Drottningholmista Tukholmasta.

Suomen iäkkäin teatterirakennus on Turun Ruotsalainen Teatteri (Åbo Svenska Teatern) vuodelta 1893.

Lähteet

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/4-3-kirkkodraaman-kultakausi-1350-1559/>

<https://disco.teak.fi/esityspaikka/5-4-englannin-renessanssi/>

<https://disco.teak.fi/valo/1-2-keskiajan-liturgiset-naytelmat/>

<https://disco.teak.fi/valo/2-1700-luvun-murros/>

<https://www.kungligaslotten.se/english/royal-palaces-and-sites/drottningholm-palace/drottningholm-palace-theatre.html>

MENNEISYYDE
NYKYHETKEEN

"Ilosaarirock 2015 - tähtitelta 02" by [Tuomas Vitikainen](#) is licensed under [CC BY-SA 4.0](#).

Pohdintatehtävä

Tutustu Suomen vanhimman musiikkifestivaalin historiaan Ylen Elävän arkiston artikkelista ja videoista.

Millaisia muutoksia huomaat tapahtuvan esimerkiksi lavatekniikassa, valaistuksessa, äänitekniikassa sekä yleisön turvallisuudessa?

Millä tavalla festivaalien tekeminen on ammattimaistunut vuosien varrella?

- YLE: Ruisrock, rauha ja rakkaus
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/07/04/ruisrock-rauha-ja-rakkaus-puoli-vuosisataa-festarijattilaista>

MENNEISYYDESTÄ NYKYHETKEEN

- **teollistuminen**
- **digitaalisuus**
- **langattomuus**
- **virtuaali**
- **hiilineutraalius**

Viime aikojen näkyvimpiä kehityskulkuja teatteri- ja esitystekniikassa ovat olleet siirtymät käsikäyttöisestä sähköiseen, analogisesta digitaaliseen, halogeenista LEDiin, johdollisesta langattomaan ja painonapeista kosketusnäyttöihin.

Teatteri- ja esitystilojen operointiin on ilmestynyt tietoverkkoja ja servereitä, esityksiä toteutetaan myös hybridinä ja virtuaalituloissa.

Tapahtuma-alan historiasta ei ole Suomessa kirjoitettu paljon, mutta aiheesta on kuitenkin olemassa visuaalisia tallenteita, joista voi tarkastella ajan tuomia muutoksia.

Tapahtumissa käytettävien teknisten laitteistojen kehityskulut ovat olleet samantapaisia kuin teattereissakin ja esimerkiksi valaistus- ja videolaitteistojen energiankäyttö ja hinta ovat pienentyneet.

Esimerkiksi konserteissa käytetään nyt miltei poikkeuksetta suuria LED-näyttöjä, videoita, projisointeja ja livekuvausta. Näitä ei aiemmin ollut aina mahdollista käyttää kalliiden tuotanto- ja kalustokustannusten vuoksi.

Sosiaalisen median aikakaudella tapahtumien visuaalinen näyttävyys on valttia.

Useat tapahtumanjärjestäjät laskevat nykyään tapahtumansa hiilijalanjäljen ja kompensoivat tapahtumien aiheuttamia päästöjä.

Lähteet

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/mikkelin-musiikkijuhlat-nayttaa-suuntaa-vastuullisuustyossa?publisherId=69817205&releaseId=69976711>

YLE: Ruisrock, rauha ja rakkaus

<https://www.rumba.fi/uutiset/flow-festivaalin-jatemaarat-seka-energiankaytosta-aiheutuvat-hiilidioksidipaastot-vahenivat-entisestaan/>

Tällä hetkellä Suomen teatteritilat ovat murroksessa, samoin kuin ne olivat 1960-luvulla; laitteistoja uudistetaan, tiloja järjeistetään saavutettaviksi ja monikäyttöisiksi. Tavoitteena on myös rakennusten energiatehokkuuden parantaminen.

Katso teatteritekniikan mainoselokuva vuodelta 1968 ja vertaa sitä Tampereen teatterin remontin valmisteluun sekä Kansallisteatterin uuteen tekniikkaan.

- Suomalaista teatteritekniikkaa vuodelta 1968, mainoselokuva (kesto 13:53)
https://www.finna.fi/Record/kavi.elonet__elokuva_634544?sid=3078454104&imgid=1
- Tampereen teatterin peruskorjaus, video (kesto 11:00)
<https://areena.yle.fi/1-62750628>
- Kansallisteatterin peruskorjaus on valmis, teksti ja video
<https://yle.fi/a/74-20045402>

Vapaaehtoinen lisälukemisto

Haluatko lukea vielä lisää tästä aiheesta? Tutustu näihin aineistoihin joita on käytetty myös tekstiosuuden lähteinä.

Helsingin Sanomien verkkoartikkeli on maksullinen (paitsi tilaajille), mutta voit lukea sen esimerkiksi kirjastossa Tiede-lehdestä 06/2023.

- HS/Tiede-lehti: Sähkö oli ensin sirkushuvia
- Ervasti, Tarja, Valaistustekniikka liekistä sähköön, teksti
<https://disco.teak.fi/valo/4-valaistustekniikka-liekista-sahkoon/>
- Miettinen, Jukka O. & Boehm, Jukka von & Gröndahl, Laura. 2021. Esityspaikka – näyttämön muotoja ja historiaa, Teatterikorkeakoulun julkaisusarja 73. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, Helsinki.
- Teatteriharrastusta Saarijärvellä 1800-luvun lopulla, podcast (kesto 25:00)
<https://areena.yle.fi/podcastit/1-63493555>

OSA 2

Esitys- ja teatteritekniikan
merkitys osana yhteiskuntaa,
kulttuuria ja
elinkeinotoimintaa

Esitys- ja teatteritekniikan merkitys osana yhteiskuntaa, kulttuuria ja elinkeinotoimintaa

Tässä osassa tarkastellaan sekä pakollisia talouslukuja että tapahtuma- ja kulttuurialaa kokonaisuutena – tekniikkaa unohtamatta.

Teatteri ja esitystekniikka-ala on osa laajempaa kulttuurin ja luovan talouden ekosysteemiä ja tapahtuma-alaa. Se kattaa laaja-alaisesti ammatillisen esitystoiminnan teknisen toimintaympäristön.

Kulttuuri tarkoittaa yhteisön tai koko ihmiskunnan henkisten ja aineellisten saavutusten kokonaisuutta; tässä merkityksessä käytetään myös sanaa sivistys.

Luovalla työllä ja kulttuurilla on suuri arvo ihmisten henkiselle hyvinvoinnille, sivistykselle, kansakunnan yhtenäisyydelle – ihmisyydelle.

"I HAVE A DREAM" – MINULLA ON UNELMA

- Martin Luther King Jr

“ I HAVE A DREAM”

- **vaikuttavuus**
- **henkilökohtainen**
- **globaali**

Oli vähällä, että Martin Luther King Juniorin sanat vuonna 1963 olisivat jääneet kuulematta yli 250 000 ihmiseltä Yhdysvaltain Washingtonissa.

Kingin ajatukset tasa-arvosta olivat niin radikaaleja, että hänet haluttiin hiljentää rikkomalla tapahtuman kallis äänentoistojärjestelmä.

Järjestelmä saatiin kuitenkin korjattua, joten Kingin sanoma välittyi aiheuttaen yhtenäistä liikehdintää ympäri maailman.

Äänentoistolla on valtaa ja tapahtuma on vahva vaikuttamisen väline.

Esityksiä (ja monenlaisia tapahtumia) on hyödynnetty ihmisten kasvattamiseen, yhteisöjen rakentamiseen, normien iskostamiseen, kansalaisten ohjailuun ja identiteetin luomiseen.

Kulttuurilla, esityksillä, esitys- ja teatteriteknikalla ja tapahtumilla, teatterilla, taiteella – niillä kaikilla on yhteiskunnallista merkitystä.

Kulttuuria ja taidetta on kaikkialla.

Sivistysvaltiossa taide ja kulttuuri ovat arvokkaita myös itsenään, ilman vaikuttavuutta tai välineellistä arvoa.

Vaikuttavuutta on usein hankala todentaa, mutta aika- ja paikkasidonnaisia tapahtumia voi tarkastella esimerkiksi alueellisen vaikuttavuuden tai talouslukujen kautta.

Kameroiden ja internetin välittämänä alueellinen muuttuu helposti myös kansalliseksi tai kansallinen globaaliksi.

Jääkiekon MM-kisat, olympialaiset tai vaikka Yhdysvaltain Super Bowlin taiteellinen väliaikashow luovat maabrändiä ja tunnettuutta samalla kun ne lisäävät yhteisöllisyyttä ja verkostoitumista sekä piristävät kaupunkikuvaa paikan päällä.

Pienemmät esitykset ja tapahtumat ovat myös vaikuttavia, mutta usein toisenlaisilla tavoilla – esitys voi tulla lähelle henkilökohtaisena tärkeänä kokemuksena.

Kulttuurikokemus voi olla pelkän “kokemisen” ohella myös aktiivista toimijuutta, mutta esityksessä on aina mukana läsnäolon ja hetkellisyyden vaatimus.

Tämän kaiken lisäksi kulttuurin on tutkimuksissa todettu lisäävän terveyttä ja elinvuosia.

Kulttuuria nauttivat henkilöt ovat keskimääräistä terveempiä ja heidän elämänlaatunsa on parempi.

Pirkanmaalla nämä tutkimuslöydökset ovat ohjanneet kehittämään esimerkiksi kulttuurihyvinvoinnin alueellisen suunnitelman. Suunnitelmassa kulttuuri ja taide rakentavat demokraattista ja inhimillistä elinympäristöä, jossa jokainen voi kokea arvostusta, toimijuutta ja osallisuutta.

Lähteet

March on Washington for Jobs and Freedom
https://en.wikipedia.org/wiki/March_on_Washington_for_Jobs_and_Freedom

Euchner, Charles. Nobody Turn Me Around: A People's History of the March on Washington. Boston: Beacon Press, 2010. ISBN 978-0-8070-0059-5

Kulttuurin käsite
<https://www.oph.fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-oppaita/miina-ville-ja-kulttuurin-arvoitus-7>

Esipuhe, esityspaikka
<https://disco.teak.fi/esityspaikka/Esipuhe/> Jukka O. Miettinen, Jukka von Boehm, Laura Gröndahl

Luovasta työstä kasvaa uusi Suomi
<https://www.teosto.fi/teostory/luovasta-tyosta-kasvaa-uusi-suomi/>

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
<https://www.aka.fi/suomen-akatemia-toiminta/mita-teeimme/yhteiskunnallinen-vaikuttavuus/>

Miksi teatteri on tärkeää, Oulun teatteri
<https://teatteri.ouka.fi/blogi/miksi-teatteri-on-tarkeaa/>

Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma
<https://www.pirha.fi/documents/d/guest/pirkanmaan-kulttuurihyvinvointisuunnitelma>

Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma sairaalapalveluihin 2023-25
https://www.tampere.fi/sites/default/files/2023-06/sairaalapalveluiden_kulttuurihyvinvointisuunnitelma.pdf

Pohdintatehtävä

Taiteesta, kulttuurista ja vaikutuksista

Tutustu aineistoihin ja mieti millaista vaikuttavuutta kulttuurilla ja tapahtumilla on Suomessa yleisesti ja miten ne ovat vaikuttaneet elämääsi?

Mikä on ollut elämäsi vaikuttavin tapahtuma?

- Hyvin sanottu Oulussa: Kuinka kulttuuri-ilmastoa muutetaan, podcast (kesto 46:04)
<https://areena.yle.fi/podcastit/1-50841047>
- Mihin kaikkeen tapahtumateollisuus vaikuttaa, teksti
<https://blog.liveto.io/blog/tiedatko-mihin-kaikkeen-tapahtuma-ala-vaikuttaa>
- Mitä on tapahtumateollisuus?
<https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/>
- Kulttuurin ja taiteen vaikutus ihmisiin ja yhteiskuntaan, teksti <https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2020/09/Kulttuurin-ja-taiteen-vaikutukset-ihmiseen-ja-yhteiskuntaan-.pdf>
- Suomi ja muu Eurooppa valaisivat rakennuksia sinikeltaisiksi osoittaakseen solidaarisuutta Ukrainalle, teksti
<https://yle.fi/a/3-12333188>

ESITYS JA TAPAHTUMA

"Grand Parade at the Royal National Show, Brisbane, August 1972" by Queensland State Archives is marked with Public Domain Mark 1.0.

ESITYS JA TAPAHTUMA

- **yhteisöllinen kokemus**
- **viestintäväline**

Tapahtuma on aikaan ja tilaan sidottu, suunniteltu ja tavoitteellinen tilaisuus, joka on suunnattu joillekuille, joiden arkirutiinien ulkopuolella tapahtuma on.

Tapahtuma voi olla kertaluonteinen tai toistuva, ja se voi tapahtua joko fyysisessä tai virtuaalisessa tilassa.

Esitys on yhteisökokemus, joka koetaan olemalla läsnä samassa tilassa.

Esitystapahtuma voidaan nähdä toisaalta elämyksen lisäksi myös viestinnän välineenä, kuten biisin esittäminen, näytelmä, PRIDE-tapahtuma, Porin SuomiAreena tai vaalitapahtumat. Esityksen sanoma voi olla koottu suoraan vaikka politiikan dokumenteista tai yhteisöllisistä ja henkilökohtaisista kokemuksista.

Lähteet

<https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/>

Esityspaikka
<https://disco.teak.fi/esityspaikka/Esipuhe/>

Tapahtuma-alan toimialamäärittely ja yhteydet kaupunkikehittämiseen
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164589>

<https://teatteri.ouka.fi/blogi/miksi-teatteri-on-tarkeaa/>

<https://blog.liveto.io/blog/tiedatko-mihin-kaikkeen-tapahtuma-ala-vaikuttaa>

TALOUS JA ELINKEINO

TALOUS JA ELINKEINO

- **lukuja ja vertailua**

Elinkeinona tapahtumateollisuus on 2,35 miljardin euron arvoinen valtakunnallinen toimiala, joka työllistää lähes 200 000 ihmistä ja tuottaa 1,2 % Suomen bruttokansantuotteesta.

Alan merkitys arvonlisällä mitattuna olisi siten samaa suuruusluokkaa kuin esimerkiksi kustannustoiminnan (1,2 %), televiestinnan (1,1 %) tai lakiasian- ja laskentatoimen palveluiden (1,0 %) vuonna 2019. Tapahtumateollisuuden liikevaihto lähes kaksinkertaistui aikavälillä 2012–19.

Kulttuurialojen tuotos on vuodessa 13 miljardia euroa, johon valtio antaa 1,2 miljardia tukea.

Kulttuurin tuotto on hyvä.

Kulttuuriala työllistää suoraan 77 000 työntekijää ja välillisesti 46 000 työntekijää. Kulttuuri tuottaa julkiselle sektorille työtuloihin perustuvia veroja ja veroluontoisia maksuja 3,3 miljardia euroa ja kotitaloudet käyttävät omia rahojaan kulttuuriin 5,7 miljardia euroa vuodessa.

Verrattaessa esimerkiksi metsäteollisuuteen, jonka työllistävyys suoraan on 44 000 henkeä ja välillisesti 74 000 ja verokertymä 2,7 miljardia, ovat alat yllättävän lähellä toisiaan.

Suomessa järjestetään vuosittain n. 20 000 erillistä ammattimaisia esitystä (esityskerrat), joita kävi vuonna ennen koronapandemiaa katsomassa lähes neljä miljoonaa henkilöä.

Katsojatilastoissa ei ole vielä palattu pandemiaa edeltävään 2019 yleisömäärään.

Vuoden 2020 koronapandemian tuomat rajoitukset esitys- ja tapahtumatoiminnassa nostivat esiin ongelmia, joka sai tapahtuma- ja kulttuurialat järjestäytymään.

Pandemian notkahduksen jälkeen tapahtuma-ala on uudelleen nopeassa kasvussa, ihmiset janoavat yhteisöllisiä kulttuuritapahtumia ja ala työllistää taas enemmän koulutettuja esitystekniikka-alan osaajia.

Lähteet

Mitä on tapahtumateollisuus?

<https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/>

Tapahtuma-alan toimialamääritys ja yhteydet kaupunkikehittämiseen

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164589>

<https://teatteri.ouka.fi/blogi/miksi-teatteri-on-tarkeaa/>

<https://blog.liveto.io/blog/tiedatko-mihin-kaikkeen-tapahtuma-ala-vaikuttaa>

Mitta on täysi! <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000008022908.html>

Tinfo teatteritilastot 2022

https://www.tinfo.fi/documents/ett_2022_web.pdf

Tapahtumateollisuus ry esite

<https://www.esitteemme.fi/tapahtumateollisuus/WebView/>

Etla toimialakatsaus 2018 <https://www.etla.fi/julkaisut/toimialakatsaus-2018/>

Metsäteollisuuden tilastot <https://www.metsateollisuus.fi/tilastot>

Tapahtumateollisuuden toimialaraportti 1 osa

<https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/07/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020-osa-1.pdf>

Tapahtumateollisuuden toimialaraportti 2 osa

https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020_osa-2_high.pdf

Kulttuurialan kehitys 2010–2020 ja kulttuurialan vaikutus työllisyyteen ja

julkiseen talouteen https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2022/10/Taloustutkimus_KULTAry_2022.pdf

MUUTAMIA TAPAHT

Ilman tekniikkaa
ei tapahdu mitään

Pohdintatehtävä

Ilman tekniikkaa ei tapahdu mitään.

Tutustu seuraaviin aineistoihin ja mieti, millaista olisi työskennellä näissä tapahtumissa tai tapahtumatiloissa?

Käy myös pyörähtämässä Savonlinnan oopperajuhlien 360-näyttämöllä, katso millainen näkymä sieltä avautuu ja tutki näyttämön pohjakarttaa.

EUROVIISUT

- Eurovision Song contest 2023, Stage and lighting design (kesto 21:33)
https://www.youtube.com/watch?v=M5XE_EjWagE
- Eurovision Song contest 2022, behind the scenes (kesto 24:21),
<https://www.youtube.com/watch?v=9LqwdajEUdQ>

JÄÄKIEKON MM

- Areenan mediakuutiossa on omakotitalon kokoinen näyttöpinta, teksti
<https://www.tamperelainen.fi/paikalliset/4389108>
- Nokia Arena - Maailmanluokan tapahtuma-areena, teksti
<https://www.studiotec.fi/fi/referenssit/nokia-arena-maailmanluokan-tapahtuma-areena>
- Tältä näyttää Nokia Areenalla, video (Kesto 3:46)
<https://www.youtube.com/watch?v=-hmDoy-BwFI>

SAVONLINNAN OOPERAJUHLAT

- Olavinlinna Backstage, video (Kesto 14:25)
<https://www.youtube.com/watch?v=urOosCsnbR8>
- Oopperajuhlien katsomoiden asennus ja purku, video (Kesto 4:10)
https://www.youtube.com/watch?v=fs7cTaw_bTw
- Olavinlinna 360-astetta esitys, verkkosivu
<http://www.icthosting.fi/savonlinna/>

EUROVIISUT

"Eurovision 2023 - Jury Semi-final 1 - Finland - Käärijä (04)" by Michael Doherty is licensed under [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Muutamia tapahtumia - Euroviisut

- **globaali ja kansallinen vaikuttavuus**

Euroviisut ovat maailman suurin laulukilpailu. Näennäisesti politiikan ulkopuolelle rajattu tapahtuma on ajoittain saanut uusia sävyjä maailmantilanteen tapahtumista. Laulujen sanoissa ei mm. sallita suoraa poliittista agendaa ja maat äänestävät omia liittolaisiaan usein.

Joitakin maita saatetaan kuitenkin myös sulkea kilpailun ulkopuolelle, kuten Venäjä vuonna 2022, ja joitain on painostuksesta huolimatta jätetty sulkematta ulos, kuten Israel vuonna 2024. Viisujen aikana oman maan edustajien esiintymiset nostattavat kansallistunnetta ja tuovat eri maille näkyvyyttä ja artisteille kiertueita parhaimmillaan myös globaalisti.

Esitystekniikaltaan viisut ovat massiivinen kansainvälinen ponnistus. Vaikka suurimman osan huomiosta haukkaakin esitysten visuaalisuus, on äänitekniikalla laulukilpailussa erittäin suuri rooli, koska artistit laulavat oikeasti livetilanteessa. Musiikki tulee nauhoitteena.

Kisat ovat paikka testata sekä kehittää uusia teknisiä innovaatioita ja pistää niissä aina paremmaksi kuin edellisenä vuonna. Osaltaan Euroviisut voidaan käsittää teknisen näkökulman puolesta myös uuden esitystekniikan kaupallisena esittely- ja testailutapahtumana.

Euroviisujen teknistä osaa toteuttaa suuri kansainvälinen ammattilaisten tiimi valtavalla kalustomäärällä.

Liverpoolissa 2023 shown rakentamisessa käytettiin mm. 12 km johdotusta ja kaapeleita, 600 ripustuspistettä, 23 700 valaisinta, 15 seuraajavalonheitintä, 160 tonnia tukirakenteita sekä yli 150 mikrofonia ja 1 200 äänen ulostulokanavaa.

Vuoden 2023 Euroviisut keräsivät Liverpooliin normaaliin vierailumäärään verrattuna 500 000 kävijää enemmän ja tämä määrä tuottaa paikallisille yrittäjille arvioiden mukaan yli 250 miljoonaa puntia (lähes 300 milj. euroa) seuraavan lähivuosien ajalla.

Lähteet

<https://www.redsharknews.com/the-challenge-of-broadcasting-the-eurovision-song-contest-2023>

<https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-65599371>

<https://www.ibc.org/features/behind-the-scenes-eurovision-2023/9552.article>
<https://www.youtube.com/watch?v=X8jwOW-1oSc>

<https://m-m-pr.com/eurovision-diaries/>

<https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-65599371>

<https://www.ibc.org/features/behind-the-scenes-eurovision-2023/9552.article>

JÄÄKIEKON MM-KISAT 2022

Muutamia tapahtumia - Jääkiekon MM-kisat (2022)

- **kansallinen ja alueellinen vaikuttavuus**

Lätkän maailmanmestaruuskisat olivat Tampereen ja Helsingin kaupungeille investointi ja Tampereen vetovoimatekijänä toimi uusi Nokia-areena.

Vuoden 2022 suurtapahtuma-avustuksiin ja järjestelykustannuksiin Tampereen kaupunki oli varannut 2,4 miljoonaa.

Kisojen jälkeen yhteenlasku paljasti, että kisat olivat tuottaneet Pirkanmaalle 86,7 miljoonaa euroa. Lisäksi MM-kisojen epäsuorat taloudelliset vaikutukset olivat 144,5–202,3 miljoonaa euroa.

Erityisesti Tampere sai paljon kiitosta järjestelyjen toimivuudesta, areenan tekniikasta ja mahdollisuuden järjestää kisat heti seuraavana vuonna uudestaan. Tampereen kaupungin strategiassa painotetaan tapahtumallisuutta ja elämystaloutta.

Urheilutapahtumat ovat työllistäviä esitystekniikan osaajille itse kisatapahtumien valon, äänen, projisointien ja kameratyön osalta sekä välillisesti muille alan ammattilaisille. Kaupunkilaisille kisa näkyy visuaalisena: Tampereella Hämeenkadun LED-verhoihin ja valaisinpylväisiin voidaan ajaa kisahuumaa tukevia värikkäitä valoeffektejä.

Lähteet

<https://www.tampere.fi/ajankohtaista/2022/11/10/jaakiekon-mm-kisat-toivat-tampereen-alueelle-arviolta-867-miljoonaa>

<https://yle.fi/a/74-20004421>
<https://oamk.fi/oamkjournal/2021/vetovaimaa-kulttuurista-tapahtumien-alueetaloudellinen-merkitys/>

<https://www.tampere.fi/sites/default/files/2022-11/Tampereen%20kaupungin%20talousarvio%202023.pdf>

[Tampere vie tapahtumat Helsingin näköalasta](#)

SAVONLINNAN OOPERAJUHLAT

*"Korkealaatuinen oopperaesitys
romanttisessa, keskiaikaisessa
linnassa järvimaiseman keskellä on
ainutkertainen ja siksi unohtumaton
elämys!"*

-Aino Ackté

""IMG_3878 Savonlinna, Finland"" by [Ninara](#) is licensed under [CC BY 2.0](#). (Image cropped)

Muutamia tapahtumia - Savonlinnan oopperajuhlat

- **alueellinen vaikuttavuus**

Alueellisista tapahtumista on esimerkkinä hyvinkin kansainvälinen Savonlinnan Oopperajuhlat, joka oli yksi maailman ensimmäisistä oopperafestivaaleista. Pelkästään yhden tapahtuman merkitys pienen itäsuomalaisen kunnan tunnettuudelle ja elinvoiman ylläpidolle on hyvin merkittävä.

Tapahtumalla on paljon merkitystä kesäprofiloituneelle kaupungille ja se on kiinteä osa paikallista kulttuuritoimintaa, joka kiinnostaa niin kuntalaisia kuin kunnan päättäjiäkin. Joka kesä Savonlinnan väkiluku kaksinkertaistuu 65-70 000 henkeen Oopperajuhlien ajaksi ja koronapandemian takia 2020 peruttu festivaali toi lähes 100 miljoonan euron tappiot Savonlinnalle.

Oopperajuhlien hintalappu on n. 8 miljoonaa euroa, josta 73 % katetaan poikkeuksellisesti lipputuloilla, loput yrityskumppanuuksilla ja lahjoituksilla. Julkista tukea (kaupunki, opetus- ja kulttuuriministeriö) festivaali saa vähän.

Keskiaikainen linna on jännittävä työpaikka, jonne festivaali rakennetaan joka kesä aina uudelleen. Pysyviä rakenteita tekniikkaa varten ei ole, lavasteet liikkuvat lihasvoimalla.

Juhlien budjetista kolme neljäsosaa kuluu taiteellisten ja teknisten ratkaisujen toteuttamiseen. Tällä toteutetaan n. 30 esitystä kuukauden aikana.

Lähteet

Oopperajuhlat rakennetaan lipputuloilla, teksti
<https://operafestival.fi/2020/10/oopperajuhlat-rakennetaan-lipputuloilla/>

Tietoa meistä, teksti
<https://operafestival.fi/oopperajuhlat/about/>

Savonlinnalle jopa 100 miljoonan tappiot Oopperajuhlien perumisesta, teksti
<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/savonlinnalle-jopa-100-miljoonan-tappiot-oopperajuhlien-perumisesta-nain-festarikielto-iskee-kaupunkiin/7799282>

TÄNÄÄN KOULUN JÄLKEEN

"Alone" by [jagdishchoudhary1](#) is licensed under [CC BY 2.0](#).

Muutamia tapahtumia - Tänään koulun jälkeen

- **henkilökohtainen ja yhteisöllinen vaikuttavuus**

Esityksellä voi viestiä ja vaikuttaa myös henkilökohtaisella tasolla.

Janne Kinnunen ja Matias Nieminen ovat esittäneet "Tänään koulun jälkeen" -näytelmää useita vuosia. Teos pohjautuu Kinnusen omakohtaisiin kouluvuosien kiusaamiskokemuksiin ja haastaa myös yleisöä puuttumaan kohtaamaansa kiusaamiseen.

Vuonna 2014 ensi-iltansa saanutta esitystä on vuoteen 2023 mennessä esitetty jo 410 kertaa, ja sen on nähnyt yli 40 000 katsojaa. Teos jatkaa kiertuetoimintaa edelleen.

Esitys perustuu Janne Kinnusen omiin kokemuksiin koulukiusaamisesta ja sen vaikutuksista hänen elämässään.

Omaelämäkerrallinen esitys on muuttanut sekä koululaisten että heidän vanhempiensa käyttäytymismalleja tuomalla näkyviin erilaisia kiusaamistapoja ja pakottamalla katsojat myös osallistumaan esityksen kulkuun.

<https://www.vaarakollektiivi.fi/tnn-koulun-jlkeen>

Lähteet

Janne Kinnunen on hiljentänyt jo 31 000 katsojaa tarinallaan – Koulukiusatun kokemukset itkettävät koululaisia vuosi toisensa jälkeen, teksti <https://yle.fi/a/3-10423491>

Tieteen termipankki, dokumenttiteatteri https://tieteentermipankki.fi/wiki/Esitt%C3%A4v%C3%A4t_taideet:dokumenttiteatteri

Pohdintatehtävä

Katso esimerkkejä yhteiskuntaa kommentoivista esityksistä seuraavissa aineistoissa.

Tuleeko mieleesi muita kantaaottavia tai vaikuttavia esityksiä joita olisit nähnyt tai joista olet kuullut?

- Tänään koulun jälkeen, teksti ja video <https://yle.fi/a/3-10423491>
- Eduskunta II - satiiri yhden totuuden maasta, teksti <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/09/29/ryhmateatterin-eduskunta-iii-lapivalaisee-tylysti-politiikkaa>
- Eduskunta, teksti <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2011/03/08/eduskunta-jarkyttavan-tarkeaa-teatteria>

Vapaaehtoinen lisälukemisto

Haluatko lukea vielä lisää tästä aiheesta?
Tutustu näihin aineistoihin joita on käytetty
myös tekstiosuuden lähteinä.

- Tapahtuma-alan toimialamääritys ja yhteydet kaupunkikehittämiseen
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164589>
- Ymmärrämmekö tapahtumateollisuuden merkityksen Suomen taloudelle
<https://www.tapahtumateollisuus.fi/ajankohtaista/2023/07/ymmarrammeko-elamystalouden-merkityksen-suomen-taloudelle/>
- Luovasta työstä kasvaa uusi Suomi, teksti
<https://www.teosto.fi/teostory/luovasta-tyosta-kasvaa-uusi-suomi/>
- Tapahtumateollisuuden toimialaraportti 1 osa, teksti
<https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/07/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020-osa-1.pdf>
- Tapahtumateollisuuden toimialaraportti 2 osa, teksti
https://www.tapahtumateollisuus.fi/wp-content/uploads/2020/09/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020_osa-2_high.pdf
- Taloustutkimus KULTA RY 2022, teksti
https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2022/10/Taloustutkimus_KULTAry_2022.pdf
- KULTA RY, AINEISTOJA
<https://kulttuurijataide.fi/aineistoja/>

OSA 3

Alan ammatilliset erityispiirteet

Alan ammatilliset erityispiirteet

Tässä osassa tarkastellaan yleisesti alan erityispiirteitä, työpaikkoja ja työnkuvia, sekä syvennetään ymmärrystä työhön liittyvistä erityispiirteistä.

Alan ammatilliset erityispiirteet

“Teatteriesityksen aikana työtä tehdään monessa kerroksessa. Näyttelijät ovat esityksissä pääroolissa, mutta teatteriesityksen saa aikaan yhtälailla iso joukko ihmisiä kulissien takana, kuin niitten edessäkin.

Äänisuunnittelija on luonut esityksen äänimaiseman, jonka on mahdollistanut joukko äänitekniikan ammattilaisia. Yksi kiinnittää mikrofonit näyttelijöille, toinen miksaaja ja ajaa tehosteita. Samaan aikaan seuraajaheittimissä kaksi valomiestä saa ohjeita valokopissa illan esityksen valaistuksesta vastaavalta valaistusmestarilta. Video-operaattori poimii lähikuvaan näyttelijän jota kameramies seuraa liveinä seuraavan kohtauksen ajan. Orkesterimontussa näyttämömiehet kokoavat merimiesasuissa sotalaivaa, jonka mekaniikan operaattori nostaa järjestäjän merkistä, heti kun näyttelijä on ehtinyt mukaan kohtaukseen.”

- Jukka Vuokko, 2013, Kansallisteatteri

MITÄ

"Twisted Sister audience" by [Movie Stars and Rockets](#) is licensed under [CC BY-SA 2.0](#).

MITÄ

- yhteistyö,
- vastuu
- liukuvat työtehtävät

Sanotaan, että yksi parhaista ja innostavimmista asioista teatteri- ja esitystekniikan alalla on ehdottomasti yhteisöllisyys – kun kaikki tekijät pelaavat yhteen kohti samaa päämäärää vaivattomasti ja yhteistyö kohottaa yleisökokemuksen lentoon.

Intensiivisten rupeamien aikana upotaan teoksen tai tapahtuman luomaan maailmaan. Parhaimmillaan kohtaamisista syntyy sisäpiirin huumoria, ikuisia ystävyksiä ja saumattomasti toimivia työryhmiä.

Työnkuvat liukuvat ja moni alalla toimiva toimiikin uransa aikana monen eri tehtävänimikkeen alla. Moni ammattilainen hallitsee ja tekee rinnakkain eri osa-alueiden työtehtäviä limittyvissä työympäristöissä.

Kentällä toimii myös pelkästään erityisalojen sektoreihin keskittyneitä työntekijöitä, kuten laser- ja pyrotekniikka-alan sekä ripustuksen ammattilaisia.

Esitys- ja tapahtumatekninen työ on luonteeltaan ryhmätyötä erilaisten teknisten ja taiteellisten osa-alueiden välillä. Työssä korostuvat ongelmanratkaisukyky, oma-aloitteisuus, joustavuus ja vuorovaikutuksen taidot vahvan teknisen osaamisen rinnalla.

Tärkeää on myös kyky oppia ja omaksua jatkuvasti uutta. Kouluttautumista ja jatkuvan oppimisen ymmärrystä sekä työturvallisuuteen panostamista arvostetaan suuresti.

Työn elementtejä ovat mm. valo-, ääni- ja videosisältöjen suunnittelu, edellä mainittujen järjestelmien rakentaminen ja käyttäminen, näyttämötekniinen työskentely, tapahtumateknisten rakenteiden rakentaminen, esitystekniikan käyttäminen, esitystekniikan dokumentointi ja esitysteknisten tietoverkkojen rakentaminen.

Ammattilainen hallitsee monipuolisesti valo-, ääni- ja videotekniikan sekä näyttämömekaniikan järjestelmät, tuotantojen teknisen suunnittelun periaatteet ja toteutuksen sekä näihin liittyvät työkalut, ohjelmistot ja käytännöt.

Eettisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävien ratkaisujen tekeminen jo suunnitteluvaiheessa on osa nykyaikaista työnkuvaa.

Esitys- ja tapahtumatekniikan toimintaympäristössä yksittäiselle työntekijälle kasautuu paljon vastuuta ja työ voi olla ajoittain hyvinkin raskasta.

Työaikojen epäsäännöllisyys ja työn vahva projektiluonteisuus luovat painetta etenkin työntekijän hyvinvoinnille.

Työntekijältä edellytetään erityisiä työelämätaitoja: vahvaa itsensä johtamista, itsetuntemusta ja itsereflektiota, sekä oman aikatauluttamisen osaamista.

Merkittäviä taitoja ovat lisäksi paineensietokyky ja nopea sopeutumiskyky uusiin tilanteisiin ja tuotantoihin, sekä kekseliäs mieli ja luovan ongelmanratkaisun taidot.

Työntekijän on itse pidettävä hyvää huolta fyysisestä ja psyykkisestä kunnostaan, pystyttävä tasapainottamaan elämänsä eri osa-alueita ihmissuhteista harrastuksiin työn rinnalla ja varmistamaan palautumisen mahdollisuudet epäsäännöllisten työaikojen puitteissa.

Lähteet

Vuokko, Jukka: Esityksen tekninen toteutus Kansallisteatterissa, 2013, (sivu 35)

Opiskelu Metropoliaassa, Esitys- ja teatteritekniikka
Osaamisen uusi normali - esitystekniikka-alan taitojen kehitys 2019-2022

Esitystekniikka Stagella -
puheenvuoroja
täydennyskoulutuksesta

Oikeaa osaamista Stagella?
StageRight- koulutustarvekyselyn tulokset

Pohdintatehtävä

Mistä kulttuuri syntyy ja millaisia termejä teatteri- ja esitysteknisellä alalla käytetään?

Katso nämä materiaalit ja mieti ovatko nämä termit sinulle tuttuja? Osa termeistä periytyy antiikista ja kansainvälisissä piireissä termit ovat usein englanniksi.

- Kulttuuri syntyy hiestä, kuonasta ja toimeliaista käsistä, teksti <https://yle.fi/aihe/a/20-10003083>
- Kansallisteatterin teatterisanasto, teksti <https://www.kansallisteatteri.fi/serve/teatterisanasto-kansallisteatteripdf>
- Basic Stage Terms For Musicians, Actors, and Techs - Stagecraft 101 (Kesto 4:54) <https://www.youtube.com/watch?v=4JX5nYHZeBw>

MISSÄ

"Batman: Arkham Knight / Going Backstage" by Stefans02 is licensed under [CC BY 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/).

MISSÄ

- **työympäristöt**
- **esitystaiteen ”lajit”**

Esitys- ja teatteritekniinen ala voidaan jaotella seuraaviin työskentelyympäristöihin:

- Teatteri & esittävät taiteet
- Festivaalit, kiertueet, tapahtumatekniikka ja vuokraus
- Klubit, tapahtumatalot ja venuet (esityspaikat)
- AV-asennus / -huolto
- Opetus ja tutkimus

Toisin sanoen, teatteri- ja esitystekniikan ammattilaiset työskentelevät monipuolisissa työympäristöissä, joita ovat mm. teatterit, tapahtumat, kuvaukset, näytökset, konsertit, festivaalit, kokoukset ja messut.

Työ laajenee myös logistiikkaan ja varastointiin sekä kuljetukseen, myös museot, tv-tuotannot, elokuvat ja peliala voivat työllistää alan osaajia.

Tapahtuma-alalla tarkoitetaan elinkeinotoimintana toteutettavaa tapahtumajärjestämistä ja sitä palvelevaa toimintaa.

Tapahtuma-ala toimii yritysten ekosysteeminä verkostona ja tuottaa lopputuotteenaan erilaisia tapahtumia. Nämä tapahtumat ovat luonteestaan riippuen hyvin erilaisia ja liukuvat esimerkiksi klubikeikoista kirkollisten tapahtumien kautta festareihin ja seminaareihin.

Tapahumatoiminta ulkotiloissa on luonnollisesti alttiina sääolosuhteille. Työtä tehdään usein suojattomissa olosuhteissa säiden armoilla, ennen kuin suojaavat rakenteet, kuten lava, telta tai muu esiintymisalue on saatu rakennettua valmiiksi.

Teatterin työskentely-ympäristöt ovat niin ikään moninaiset ja muuttuvat esityksen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti.

Esittämissä taiteissa kattotermin alla on monia esittävän taiteen lajeja, jotka vaikuttavat toimintaympäristöihin, työpaikkoihin ja työtapoihin. Esimerkkeinä näistä voidaan mainita esimerkiksi ooppera, nykytanssi, sirkus, nukketeatteri, musikaali, kesäteatteri, improvisaatioesitys, burleski jne.

Yhtenä suurena alueena näiden edellisten rinnalla ovat monitoimitilat ja tapahtumatalot, jotka taipuvat monenlaiseen toimintaan seminaareista rock-keikkoihin.

Nämä talot ovat usein kunnan omistuksessa, eivät kuitenkaan aina. Tällaisia taloja ovat esimerkiksi Kulttuurikeskus STOA Helsingissä, Tampere-talo, Kuopion Musiikkikeskus ja Seinäjoen Taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta.

Lähteet

[Tapahtuma-alan toimialamäärittäminen ja yhteydet kaupunki kehittämiseen.](#)

[Oikeaa osaamista Stagella? StageRight-koulutustarvekyselyn tulokset](#)

MILLOIN

"Evening stage" by [Tatiana12](#) is licensed under [CC BY 2.0](#).

Pohdintatehtävä

Näistä materiaaleista voit tutustua esitysten ja tapahtumien suunnitteluprosessiin.

Millaisia elementtejä prosessiin kuuluu?

Tässä on myös teksti tapahtuman tuottamisesta ja se kertoo mitä kaikkea kuuluu ottaa huomioon.

Mitä kaikkea tästä jo tiesit? Mitkä ovat sinulle uusia asioita?

- Vuokko, Jukka: Esityksen tekninen toteutus Kansallisteatterissa, 2013 (s. 17-18)
- Pajunen, Arto, Teatterin näyttämö teknisen henkilökunnan työpaikkana, 2013, (s. 2-5)
- Aho, Jenni: Kuinka luoda onnistunut tapahtuma? Teknisen tuotannon esittely ja prosessikuvaus, 2019 (s. 5-10)
- Tapahtuman järjestäminen, teksti <https://scenearts.fi/tapahtuman-jarjestaminen/>

MILLOIN

- **työajat**
- **projektit**
- **tuotantoprosessi**

Teatteri- ja tapahtumatekniikan alalla ollaan töissä silloin kun "muut" ovat vapaalla. Ajankäytön suhteen ala on epätyypillinen koska työaika ei ole virastojen toimistotyöaika.

Työpäivä saattaa olla pitkä, iltapainotteinen ja teatterissa kaksiosainen. Festivaaleilla työtä saatetaan tehdä kahdessa vuorossa. Sekä teatterissa että tapahtumatoiminnassa on omia kiirejaksiaan ja työt painottuvat sesonkeihin.

Teatterien esityskaudella kaksiosainen päivä tarkoittaa sitä, että aamupäivällä harjoitellaan seuraavaa tuotantoa ja illalla on toiset harjoitukset tai on toisen teoksen yleisöesitys. Aamupäivän ja illan työn välillä on oltava vähintään 2h 30min tauko, mutta tämä riippuu työtehtävästä.

Usein harjoitusten välisen tauon aikana näyttämö valmistellaan illan esityksessä tarvittavaan kuntoon. Jos esitys alkaa seitsemältä, valmistautuminen alkaa viimeistään viideltä, ja tekninen henkilökunta lähtee kotiin esityksen jälkeen.

Näytäntökaudella esityksiä saattaa olla isossa teatterissa keskiviikosta lauantaihin, esityksiä voi olla myös kaksi päivässä ja monissa teatterissa tehdään kuusipäiväistä viikkoa, joka kompensoidaan pitkällä kahden kuukauden kesälomalla. Teatterin kiireisin aika koittaa syksyllä, jolloin esityskausi alkaa uusilla ensi-illoilla.

Tapahtuma-ala on sesonkityötä ja Suomessa sen kiirehuiput ovat kesällä (festarit ja muut tapahtumat) ja talvella pikkujoulukaudesta loppiaiseen.

Tapahtuma-alan turvallisuutta lisätään esimerkiksi jakamalla tekniikan väki aamu- ja iltaryhmään, jolloin päivät pysyvät maltillisen mittaisina. Tapahtumat ovat myös usein iltatapahtumia ja painottuvat luonnollisesti eniten viikonloppuihin.

Kiirehuippujen välissä suunnitellaan, huolletaan laitteita ja tehdään esimerkiksi erilaisia yritystapahtumia.

Teatteri- ja esitystekniikan alalla työ tapahtuu projekteina. Verrattuna monien muiden alojen projekteihin esityksen tai tapahtuman valmistelun sykli on teknisen henkilökunnan osalta lyhyt.

Monilla aloilla, esimerkiksi rakennusalalla, projektit saattavat kestää vuosia kun taas esitystekninen projekti on melko lyhyt ja lasketaan usein kuukausissa.

Taiteellisen työryhmän, eli suunnittelijoiden työ alkaa parhaassa tapauksessa jo aiemmin. Eri vaiheissa olevia produktioita voi olla meneillään myös useita samaan aikaan.

Esityksen tai tapahtuman tuotantoprosessi jakautuu erilaisiin vaiheisiin.

Nämä vaiheet ovat karkeasti määriteltynä sekä teatteri- että tapahtumatoiminnassa ennakkosuunnittelu ja palaverit (esituotanto), rakennus, esitykset/tapahtuma/keikka (tapahtuman aikainen tuotanto), purku (jälkituotanto).

Esitysten jälkeen olisi hyvä pitää myös purkupalaveri, jolloin voidaan arvioida työn onnistuneisuutta.

Lähteet

[Teatterialan työehtosopimus 2020-2022](#)

Palkkasuositus tapahtumatuotantoon 2022
<https://www.teme.fi/fi/ajankohtaista-svav/palkkasuositus-tapahtumatuotanto/>

[Vuokko, Jukka: Esityksen tekninen toteutus Kansallisteatterissa, 2013 \(s. 17-18\)](#)

[Aho, Jenni: Kuinka luoda onnistunut tapahtuma? Teknisen tuotannon esittely ja prosessikuvaus., 2019 \(s. 5-10\)](#)

MITEN

Pohdintatehtävä

Turvallisuus muodostuu koko alalla tärkeäksi teemaksi. Tutki näistä teksteistä ja videoista miten alalla toimitaan turvallisesti.

Millaisia asioita täytyy ottaa huomioon juuri sinua kiinnostavimman työnkuvan ja työalueen turvallisuudessa?

Voit myös mielellään tutustua ETTE-työturvallisuuskoulutuksen oppikirjaan.

- Laaksonen, Timo, Esitystilän työturvallisuusolosuhteet, 2016. (s. 6-32)
<https://www.theseus.fi/handle/10024/109624>
- Purkkavirityksistä yhdenmukaisiin turvallisuustaitoihin
<https://blogit.metropolia.fi/tikissa/2022/03/23/purkkavirityksista-yhdenmukaisiin-turvallisuustaitoihin-nayttamotyoturvallisuuslapaisee-koko-organisaation/>
- Liveton, Tapahtuman Pelikirja Jakso 5, video (kesto 3:05):
<https://www.youtube.com/watch?v=hL2mktq8cdc>
- ETTE-työturvallisuuskoulutuksen opiskelijan kirja
<https://safeonstage.metropolia.fi/toiminta/opiskelijan-kirja>

MITEN

- **turvallisuus**
- **ekologisuus**

Ammattimaiselle teatteri- ja esitystekniikka-alan työntekijälle turvallisuuden tulisi olla kunnia-asia. Käytettävä tekniikka on monimutkaista erikoistekniikkaa, jota ei käytetä missään muualla.

Esitystila on työsuojelullisesti turvallisuutta haastava paikka ja vaatii työntekijältä perehtymistä sekä työnjohdolta perehdyttämistä.

Esitystilassa saattaa olla ajoittain pimeää, välkkyviä valoja tai kovia ääniä sekä muita tekniikan ihmisiä tai esiintyjä töissä samaan aikaan, usein tiukassa aikataulussa.

Tämä aiheuttaa useita samanaikaisia painetekijöitä turvallisuuden toteutumiseksi, minkä takia työturvallisuus korostuu.

Työnantajan on huolehdittava, että työntekijöillä on riittävät tiedot ja taidot työn turvalliseen toteuttamiseen, mutta työntekijän on usein itse huolehdittava tarvittavista turvallisuusvälineistä, esimerkiksi hanskoista, kypärästä, turvajalkineista, korvatulpista tai omista työkaluista ja otsalampusta.

Ekologisuus ja hiilijalanjäljen pienentäminen on teatteri- ja esitystekniikka-alalla arkipäivää ja ympäristötietous lisääntyy kaiken aikaa.

Tähän liittyy mm. lavasteiden ja rekvisiitan kiertotalous sekä uudelleenkäytön mahdollistavat materiaalivalinnat jo niitä suunnitteluprosessin alussa ja esityspaikkojen ja tapahtumien energiankulutuksen (mm. sähkö) tarkkaileminen.

Hankinnoissa ja tuotannoissa rajoitetaan jätteen määrää ja logistiikassa polttoaineen kulutusta.

Lähteet

Laaksonen, Timo, Esitystilan työturvallisuusolosuhteet, 2016. (s. 6-32)
<https://www.theseus.fi/handle/10024/109624>

ETTE-työturvallisuuskoulutuksen opiskelijan kirja
<https://safeonstage.metropolia.fi/toiminta/opiskelijan-kirja>

<https://www.sitra.fi/blogit/vahe-mman-huono-ei-ole-tarpeeksi-hyva-poistetaan-jate-sanavarastostamme/>

Pohdintatehtävä

Yksi nykypäivänä vaikuttava teema on myös toiminnan ekologisuus.

Millaisia tapoja teatteri- ja esitystekniikan alalla käytetään hiilineutraaliuden saavuttamiseksi, ja mistä syntyvät suurimmat päästöt?

- Näyttämötaiteiden hiilineutraalisuus Tapio Säckisen sydämen asia, teksti <https://www.teme.fi/fi/meteli/nayttamotaiteiden-hiilineutraalius-tapio-sackisen-sydamen-asia/>
- Flow-festivaalin jätemäärät sekä energiankäytöstä aiheutuvat hiilidioksidipäästöt vähenivät entisestään, teksti <https://www.rumba.fi/uutiset/flow-festivaalin-jatemaarat-seka-energiankaytosta-aiheutuvat-hiilidioksidipaastot-vahenivat-entisestaan>

KUKA JA KETKÄ

KUKA JA KETKÄ

- **sukupuoli**
- **moninaisuus**

Esitystekninen ala on edelleen melko miesvaltainen. Alan historiassa valo- ja äänitekniikoina on työskennellyt paljon esimerkiksi sähköalan ammattilaisia, ja tämä ammattikunta on ollut pitkään miesten hallitsema.

Alalla työskentelee kuitenkin nykyään jo runsaasti naisia, sekä ihmisiä, jotka eivät identifioi itseään binäärisiin mies-nais - jaotteluihin.

Keskimääräinen teatteri- ja esitystekniikan ammattilainen on seuraavanlainen kuvitteellinen henkilö:

Hän on noin 40-vuotias ja hänellä on toisen asteen koulutus. Hän työskentelee työntekijäpositiossa vakituisella sopimuksella ja käyttää ammattinimikkeenään joko valo- tai äänitekniikkaa. Kokemusta alalla hänellä on noin 13 vuotta ja hän on töissä Uudellamaalla.

Työyhteisöt ovat hyvin suvaitsevaisia ja solidaarisia erilaisia ihmisiä kohtaan, vaikka epäkohtia välillä saattaakin esiintyä. Mitä sekoittuneempia, koulutetumpia ja moninaisempia alan työyhteisöt ovat, sen elävämpi ja monipuolisempi alasta myös tulevaisuudessa tulee.

Lähteet

[Oikeaa osaamista Stagella?](#)
[StageRight- koulutustarvekyselyn tulokset](#)

Osaamisen uusi normaali, esitystekniikka-alan taitojen kehitys 2019–2022
<https://www.theseus.fi/handle/10024/792747>

Pietilä, Noora 2019, "Saisko pari ukkoa tänne!"- Miesvaltaisuudesta esitys- ja teatteritekniikan alalla.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/242288/Pietila_Noora.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Riskityöntekijät sirkuksen, tanssin ja teatterin alalla
https://www.tinfo.fi/fi/Riskityon_tekijat_sirkuksen_tanssin_ja_teatterin_alalla

Kankkonen, Satu, Opiskelija ja rakenne
<https://www.teme.fi/fi/meteli/satu-kankkonen-opiskelija-ja-rakenne/>

Pohdintatehtävä

Näistä materiaaleista löydät muutamia erilaisia työnimikkeitä ja kuvauksia muutamista työkuvista erilaisilla työpaikoilla.

Katso nämä, ja mieti kohdistuuko kiinnostuksesi enemmän teatteriin vai tapahtumiin?

- Lista ammattinimikkeistä: Opiskelu Metropoliassa, Esitys- ja teatteritekniikka
- Lively Entertainment - Töihin tapahtuma-alalle, video (kesto 3:42)
- Lively Entertainment - This is what we do!, video (kesto 1:46)
- Bright - Making of UMK 2018 (kesto 7:28)
<https://www.youtube.com/watch?v=AsRuie8hCi0>
- A day in the life of a theatre technician ep. 1 (kesto 10:00)
<https://www.youtube.com/watch?v=4FkCUcP6dVE>

TOIMEENTULO

"A person is checking the authenticity of a 20 euro bank note. Real or counterfeit money?" by [Ivan Radic](#) is licensed under [CC BY 2.0](#).ped)

TOIMEENTULO

- **työmarkkina-asema**
- **palkka**

Esitystekniikan parissa työskentelevät ihmiset liikkuvat usein työmarkkina-asemasta toiseen.

He saattavat työskennellä samanaikaisesti useissa erilaisissa työnteon muodoissa, kuten määräaikaisissa työsuhteissa, keikoilla, tuntityösopimuksilla tai harjoituskorvauksilla, apurahalla tai ilman palkkatyösuhdetta.

Osalla on myös oma yritys.

Alan toimintarakenteissa korostuu yksinyrittäjien ja freelancereiden merkittävä määrä, nk. epätyypilliset työsuhteet ja sesonkiluonteisuus.

Nämä ovat muovautuneet tarpeesta sopeutua muuttuviin olosuhteisiin. Erityisesti tapahtumatekniikka-alalla työntekijäpositiossa toimivat ovat usein freelancereita tai pienyrittäjiä.

Teattereissa työsuhde voi olla jatkuva, mutta teattereihin palkataan usein myös talojen ulkopuolisia vierailijoita, joiden työsuhteet ovat määräaikaisia ja koskevat vain yhtä produktiota kerrallaan.

Verkostoituminen ja portfolion rakentaminen (suunnittelutehtävissä) on tärkeää, koska suhteet ja näytöt tuovat lisää töitä.

Työryhmät kasataan usein vain yhtä produktiota varten.

Suurin osa töistä löytyy aina verkostojen kautta.

Jotkin työnteolle ominaiset rakenteet myös kokonaan puuttuvat tapahtuma-alalta, kuten tapahtumatekniikan työntekijöiden ammattiliitto ja tapahtumateknisissä töissä käytettävä yleinen työehtosopimus.

Alalle on olemassa vain suosituksia.

Teatterissa ohjaavana dokumenttina toimii yleisesti Teatterialan työehtosopimus ja alalle jo vakiintuneet käytännöt. Työehtosopimus ja vakinainen työ on lisännyt työntekijöiden tasa-arvoa.

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden ammattiliitto Teme edustaa teatteri- ja esitystekniikka-alan työntekijöitä ja valvoo heidän oikeuksiaan.

Teatteritekniikan parissa työskentelevistä arviolta 70-80 prosenttia kuuluu Temeen. Tapahtuma-alan tekniikan töissä toimivat kuuluvat myös toisinaan Temeen.

Tässä yhteydessä on hyvä myös mainita kaksi termiä; VOS-teatteri ja vapaa kenttä.

VOS tarkoittaa valtionosuusteatteria (tai vakiintunutta instituutiota), joka saa toimintaansa valtion tukea. Sen rinnalla Suomessa toimii lukuisia ns. vapaan kentän ryhmiä, jotka rahoittavat toimintaansa projektien apurahoilla ja muilla avustuksilla sekä lipputuloilla.

Lähteet

Tapahtuma alan toimialamääritys ja yhteydet kaupunkikehittämiseen
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164589>

Oikeaa osaamista stagella? StageRight -koulutustarvekyselyn tulokset
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/262207/2019_TAITO_39_Oikeaa_osaamista_stagella.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Tinfo teatteritilastot 2022
https://www.tinfo.fi/documents/ett_2022_web.pdf

Teatterialan työehtosopimus 2020-2022
https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2021/03/teates-2020-2022_2-final.pdf

Teatterin tiedotuskeskus, palkkatilastot
<https://www.tinfo.fi/fi/Palkkatilastot>
Riskityöntekijät sirkuksen, tanssin ja teatterin alalla
https://www.tinfo.fi/fi/Riskityon_tekijat_sirkuksen_tanssin_ja_teatterin_alalla

Palkkasuositus tapahtumatuotantoon
https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2021/03/teates-2020-2022_2-final.pdf

Pohdintatehtävä

Seuraavista materiaaleista pääset tutkimaan teatteri- ja esitystekniikka-alan yleisiä teemoja, kuten palkkoja ja työehtoja vuonna 2023.

Ota selvää, millaista palkkaa alalla maksetaan ja millaisia ehtoja työsuhteeseen (esimerkiksi työaikaan) sisältyy.

- Teatterin tiedotuskeskus, palkkatilastot <https://www.tinfo.fi/fi/Palkkatilastot>
- Palkkasuositus tapahtumatuotantoon 2022 <https://www.teme.fi/fi/ajankohtaista-svav/palkkasuositus-tapahtumatuotanto/>
- Teatterialan työehtosopimus https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2021/03/teates-2020-2022_2-final.pdf

Vapaaehtoinen lisälukemisto

Haluatko lukea vielä lisää tästä aiheesta?
Näihin aineistoihin voit tutustua joskus
myöhemmin, kun aikaa on.

- Theatre Green Book
<https://theatregreenbook.com/>
- Flow festivaalin vastuullisuusohjelma
<https://www.flowfestival.com/flow-festival/sustainable-flow/>

OSA 4

Valo, ääni, näyttämö, video

OSA 4.1 Valo

- Muutamia työnkuvia ja haastatteluja

Valo

Tässä osassa esitellään valon ja valaistuksen tekemistä muutaman eri työnkuvan kautta.

Lue ensin tämä Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton (Teme) teksti, jossa esitellään valosuunnittelijan ja myös osittain valoteknikon työnkuvan laajuutta.

Valosuunnittelijan työnkuva

<https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2017/10/valo.pdf>

Valo

Näissä esimerkeissä valosuunnittelijat kertovat työnkuvistaan sekä valon merkityksestä ja ohjaaja Mikko Kouki siitä, mitä valaistus merkitsee teatterissa.

Millaisia mielikuvia valon ja valaistuksen roolit herättävät näiden esimerkkien kautta?

Mikki Kuntun haastattelun voit kuunnella myös podcastin tapaan.

Valokeilassa Essi Santala ja Mikko Kouki
(kesto 17:47)

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-63504335>

Valosuunnittelija esittelyssä: Pasi Pehkonen
<https://www.liikekieli.com/valosuunnittelija-esittelysspasi-pehkonen/>

Joonas Tikkanen teksti, podcast haastattelu
(kesto 8:48)

<https://yle.fi/a/3-12141305>

Mikki Kunttu-haastattelu Musiikki & Media
2016 (kesto 48:47)

https://www.youtube.com/watch?v=Nutx_TWEEVg

Valo

Katso, miten amerikkalaiset valosuunnittelijat Natasha Katz ja Howell Binkley kertovat suunnittelusta ja prosesseistaan teatterissa.

Mikä on tässä esimerkissä työnjako suunnittelijan ja teknikon välillä?

Working in theatre: Lighting design (kesto 23:06)

<https://www.youtube.com/watch?v=wqMysjHU5rU>

Valo

Näissä kahdessa "Esitystekniikan erikoishahmojen" haastattelussa puhutaan erilaista liukuvista työnkuvista valoihmisen työkentällä.

Katso mitä Miika Riikonen ja Ari "Valo" Virtanen kertovat omista töistään festarilla ja kiertueilla.

Esitystekniikan Erikoishahmot osa 28: Flow ja Miika / Aistimista ja diggailua
(kesto 4:56)
https://www.youtube.com/watch?v=lpZ8vyxm_GE

Esitystekniikan Erikoishahmot osa 32: Gruppen fyra ja Valo
(kesto 3:39)
https://www.youtube.com/watch?v=EL_LoS3mmrI

Valo

Lue artikkelista miten Jonna Huhti päätyi valoalalle ja mitä kaikkea hän tekee.

Katso myös lyhyt video, jossa kerrotaan valoteknikon työstä (Yhdysvalloissa). Termin "lighting technician" käytössä on eroavaisuuksia, ja sitä käytetään Yhdysvalloissa myös tv-valaistuksen yhteydessä.

Tapahtumateknikko Jonna Huhti päätyi valopöydän taakse sattumalta: "Uskaltakaa heittäytyä"

<https://www.avecmedia.fi/evento/tapahtumateknikko-jonna-huhti-paatyi-valopoydan-taakse-sattumalta-uskaltakaa-heittayta/>

Lighting technicians career video (kesto 1:42)

<https://www.youtube.com/watch?v=CatO5oh7Sws>

OSA 4.2 Ääni

- Muutamia työnkuvia ja haastatteluja

Ääni

Tässä osassa esitellään äänen ammattilaisia muutaman eri työnkuvan kautta.

Lue ensin tämä Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton (Teme) teksti, jossa esitellään äänisuunnittelijan työnkuvan laajuutta ja sivutaan myös teknikon työnkuvaa esittävässä taiteissa.

Äänisuunnittelijan työnkuva

<https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2017/10/aani.pdf>

Ääni

Äänityöntekijän työnkuva ja ala jakautuu lukuisiin alakategorioihin studiotyöskentelystä ja liveäänestä musiikin säveltämiseen sekä elokuvaan.

Tässä muutamia esimerkkejä teknikkotyönkuvista.

Havainnoi katsoessasi minkälaiset työyhteisötaidot korostuvat haastateltavien puheissa.

Klas Granqvist – Monitoriteknikko, Akun Tehdas (kesto 7:01)

https://www.youtube.com/watch?v=z2vsk_f9l2o

Mikko Kreivilä – Ääniteknikko, Projektipäällikkö, Bright Group Oy (kesto 6:50)
<https://www.youtube.com/watch?v=qlpml0FAqV4>

Anni Sonkkanen – Freelancer musiikkiteknologi (kesto 2:44)
<https://www.youtube.com/watch?v=plANVMqjrJ4>

Ääni

Lisää esimerkkejä.

Havainnoi minkälaiset työyhteisötaidot korostuvat haastattelun puheissa.

Sami Juutinen – Äänimestari, Malmitalo
(kesto 4:18)

https://www.youtube.com/watch?v=07_WcAvo

Ääni

Tämä esimerkki johdattaa
äänisuunnittelun maailmaan
teatterissa.

Kuuntele Turun kaupunginteatterin
podcast äänisuunnittelija Eero Auvisen
ja lida Hägglundin keskustelusta.

Mikä on ero ääniteknikon ja
äänisuunnittelijan välillä?

Äänisuunnittelun salat, podcast (kesto 1:11.10)

<https://open.spotify.com/episode/15djJhue5RVB5KHERwgwFf>

Pieni sanasto:

Teak - Taideyliopiston teatterikorkeakoulu

Väs - Taideyliopiston teatterikorkeakoulun
valo- ja äänisuunnittelun laitos

Ääni

Myös maailmalla tehdään äänitekniikkaa.

Näistä esimerkeistä voit katsoa miltä ääniteknikon ammatti näyttää esimerkiksi Yhdysvalloissa ja risteilylaivalla.

Millaisissa ympäristöissä he työskentelevät ja millaiselta näyttää työnteko?

Sound engineer (kesto 2:42)

<https://www.youtube.com/watch?v=hqRppM3bVgg>

Crew Cruising: A day in the life of a sound technician (kesto 10:34)

<https://www.youtube.com/watch?v=IsoOgo5qr3l>

OSA 4.3 Näyttämö

- Muutamia työnkuvia ja haastatteluja

Näyttämö

Teatterissa näyttämöhenkilökunta avustaa lavastuksen rakentamisessa, pystyttämisestä, purkamisesta näyttämökoneiston operoinnissa ja monissa muissa töissä.

Työntekijöillä on usein osaamista monessa erityistaidossa. Katso lisää oheisista videoista.

Mitä kaikkia taitoja havaitset?

Helsingin kaupunginteatteri – Tekniikka
(kesto 3:11)

<https://www.youtube.com/watch?v=8qamMFutHjg>

Helsingin kaupunginteatteri – Lavastamo
(kesto 3:02)

<https://www.youtube.com/watch?v=jw8clp4Flqg>

Turun kaupunginteatteri – Lavastamo (15:04)

<https://www.youtube.com/watch?v=47RRENUfELY>

Näyttämö

Teatterinäyttämöllä työskentelystä voit lukea Arto Pajusen opinnäytetyöstä. Lue ainakin sivut 1-12, sekä 13-24.

Näyttämötyö voi tapahtua hyvinkin erikoisissa paikoissa, kuten tässä Rigoletto-oopperan kulissientakaista maailmaa esittelevässä videossa käy ilmi.

Millaisia turvallisuustaitoja tarvitaan tällaisella järvinäyttämöllä työskennellessä?

Pajunen, Arto, 2013, Teatterin näyttämö teknisen henkilökunnan työpaikkana

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/59100/Pajunen_Arto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rigoletto Backstage, Bregenz järvinäyttämö (kesto 8:07)

<https://www.youtube.com/watch?v=U6wp7QExEWk>

Näyttämö

Esimerkiksi festivaaleilla tai konserteissa näyttämöhenkilökunta voi pystyttää lavarakenteet tai teltan, pystyttää muut rakennelmat ja ripustuksen, hoitaa erikoistehosteita tai tehdä näitä kaikkia.

Työtehtävien kirjo on laaja. Tässä kaksi esimerkkiä. Millaisia työtehtäviä havaitset näistä videosta?

Lady Gaga Timelapse Birmingham 2014
(Kesto 2:37)

<https://www.youtube.com/watch?v=QzHI2c2uWho>

Kainuun musiikkijuhlien lavanrakennus (kesto 1:09)

<https://yle.fi/a/3-8125357>

Näyttämö

Miten epäsäännöllisessä työssä
jaksaa ja miten palautuu parhaiten?

Työuran jatkajat, Kari Haakana (kesto 14:00)
<https://areena.yle.fi/1-62169914>

4.4 Video

- Muutamia työnkuvia ja haastatteluja

Video

Tässä osassa esitellään videon ja projisointien tekemistä muutaman eri työnkuvan kautta.

Lue ensin tämä Teatteri ja mediatyöntekijöiden liiton (Teme) teksti, jossa esitellään videosuunnittelijan työnkuvan laajuutta.

Videosuunnittelijan työnkuva

<https://www.teme.fi/wp-content/uploads/2017/10/video.pdf>

Video

Näissä videoissa valo- ja videosuunnittelija Tiiti Hynninen kertoo omasta työnkuvastaan Seinäjoen kaupunginteatterin Romeo ja Julia näytelmässä 2014.

Millaisia ajatuksia sinulle tulee mieleen näistä teatterin videosuunnittelua koskevista huomioista?

Videot voi myös kuunnella podcastin tapaan.

Mikä videosuunnittelun rooli on teatterissa?
(kesto 2:15)

<https://www.youtube.com/watch?v=ctr14qgYoX0>

Miten suunnittelutyö etenee? (kesto 2:04)

<https://www.youtube.com/watch?v=qkBBbDAGkmc>

Lisääntyykö videosuunnittelu teattereissa?
(kesto 1:25)

<https://www.youtube.com/watch?v=dtUv5StnhOs>

Video

Tämä esimerkki johdattaa generatiivisen livevideon käyttöön kiertueella.

Tarkastele, miten “visual operator” Jolly Josh (Josh Upton) toimii keikalla videon kanssa yhdessä muiden visuaalisten osa-alueiden kanssa.

Red Hot Chilli Peppers,
Unlimited Love Tour 2022 (kesto 7:44)

<https://www.youtube.com/watch?v=aGTVsKa8IUY>

Video

59 Productions -ryhmä sekä Philipp Contag-Lada tekee erilaisia videoita ja projisointeja erilaisiin tarpeisiin.

Tarkastele, miten he kuvaavat ja työstävät materiaaleja. Miten ja missä videoita käytetään näissä esimerkeissä?

59 Productions työskentelyä (kesto 11:15)
[Working in the Theatre: Projection design with 59 Productions](#)

What is projection design? (kesto 2:47)
<https://www.youtube.com/watch?v=jyFfOXwGbkc>

Video

Videon tekeminen voi siis läikkyä myös arkkitehtuuriin.

Kunsthhaus Graz oli aikoinaan (2003) innovatiivinen esimerkki pikselimäppäyksen ja taiteen tekemisestä julkiseen tilaan.

Nykyään julkisivujen "kuviointia" voidaan toteuttaa pysyvästi kaupunkitilaankin helpommalla ja halvemmalla tavalla.

BIX Communicative display skin for the Kunsthhaus Graz in Austria - Full English Documentary (2003, realities:united) (kesto 9:46)

<https://vimeo.com/230926356>

Vapaaehtoinen lisälukemisto

Haluatko lukea vielä lisää tästä aiheesta? Vieressä lisämateriaaleja aiheeseen syventymiseksi

Opinnäyte, QLab osana tapahtumatekniikkaa.
Mättö, Aino. (2015)

<https://www.theseus.fi//handle/10024/105644>

OSA 4.5 Erityisosa-alueet

- Muutamia työnkuvia ja haastatteluja

Erityisosa-alueet

Tässä osassa esitellään teatteri- ja esitystekniikka-alan erityisosa-alueita muutamien ammattinimikkeiden, työnkuvien ja muun informaation kautta.

Seuraavilla sivuilla otetaan hyvin tiivistetty katsaus mm.

- pyrotekniikkaan ja savuun
- laseriin
- varastotyöhön
- livestriimiin

Erityisosa-alueet, pyrotekniikka (ja savu)

Pyrotekninen työ on näyttävä osa teatteri- ja esitystekniikkaa. Tehosteiden käyttö on tehtävä aina turvallisesti, suunnitellusti ja harjoitellen. Tehostesavu voi rajoittaa näkyvyyttä ja aiheuttaa lattian liukkautta. Savu ja usva ovat monissa esityksissä valopuolen vastuulla.

Kuuntele kuinka Jyväskylän kaupunginteatterin tehostemestari kertoo tehosteista.

Tehosteräjäyttäjä on teatterin taikuri (kesto 35:35)

<https://areena.yle.fi/podcastit/1-62647496>

Vapaaehtoista lisälukemistoa aiheesta:
Esa Heikkinen, 2007, Tehostemestarin käsikirja

Erityisosa-alueet, laser

Laserien käyttö vaatii erikoisosaamista ja laseria ei saa koskaan suunnata suoraan yleisöön.

Laserin käytöstä täytyy tehdä aina ilmoitus säteilyturvakeskukseen ja ulkotapahtumissa myös ilmailiikennepalvelujen tarjoajalle (Finavia).

Katso esimerkki käytöstä ja tutustu myös ohjeisiin.

Kvant-yrityksen kattava lasershow messutapahtumassa 2017 (kesto 6:01)
<https://www.youtube.com/watch?v=-xzP0YIJTOg>

Laserlaitteet yleisötilaisuudessa
<https://materials.liveto.io/tapahtumanpelikirja/luvat/laserlaitteet>

Laserien säteilyturvallisuus yleisöesityksissä.
STUK
<https://stuk.fi/documents/150192312/162639293/ST9-4.pdf/d0bd6a73-0ae6-344d-4ffb-d2dleab57ebb/ST9-4.pdf?t=1684840303036>

Erityisosa-alueet, livestriimaus

Livestriimaus, eli reaaliaikainen suoratoisto tarkoittaa että videokuvaa lähetetään verkossa suorana lähetyksenä katsojalle jonkin suoratoistopalvelun kautta.

Monet sosiaalisen median kanavat mahdollistavat livelähetykset. Usein livekuvan ja äänen rinnalla käytetään myös chat-keskustelua yleisöinteraktion mahdollistamiseksi.

Katso materiaaleista lisätietoja.

Musiikin käyttö netissä ja somessa /tapahtuman striimaus

<https://www.teosto.fi/tapahtuman-striimaus-luvat-musiikin-striimaukseen/>

Streamaus tuo saavutettavuutta

<https://kuurojenliitto.fi/tapahtuma/toksinen-kabaree-livestriimaus-suomalaiselle-viittomakielelle-tulkattuna/>

Erityisosa-alueet, varasto

Varasto, kuskit ja logistiikka ovat erityisosa-alueita teatteri- ja tapahtumatekniikan “reunalla”, mutta olennainen osa kokonaisuutta.

Katso oheisesta videosta, millaisia työtehtäviä varaston ylläpitoon Suomen Kansallisoopperalla kuuluu.

Varasto ja kuljetus, Eetu Lipponen (kesto 2:56)

<https://www.youtube.com/watch?v=LJV8wO-YsP4&t=26s>

OSA 5

Opinto- ja urasuunnittelu

Opinto- ja urasuunnittelu

Kurssin viimeisen osan tavoitteena on että opiskelija osaa suunnitella omia oppimistavoitteitaan, henkilökohtaista urapolkuaan ja esitellä osaamistaan.

Tässä osassa paneudutaan miettimään tulevaisuuden työelämätaitoja ja opiskelua sekä pohditaan elinikäisen oppimisen käsitettä. Elinikäinen oppiminen korostuu myös monen teatteri- ja esitystekniikan ammattilaisen puheissa.

Edellisissä kurssiosissa esiteltiin erilaisia ammattirooleja ja työnkuvia monilla eri tavoilla.

Niiden ja muun kokemuksen pohjalta muodostuu toivottavasti myös sinulle kuva, millaisena ala sinulle näyttäytyy, minne haluaisit suuntautua ja millaista osaamista sinulla jo on.

Jatkuva oppiminen

Jatkuvalla ja elinikäisellä oppimisella tarkoitetaan koko elämän aikana tapahtuvaa, eri elämänalueille ulottuvaa oppimista.

Oppiminen tapahtuu kaikkialla, ei ainoastaan oppilaitoksissa, vaan myös työpaikalla tai vapaa-ajalla. Tiedonhankintaa tapahtuu paitsi omaehtoisesti myös verkostoitumalla. Olennaista on kyky oppia yhdessä ja toisilta.

Pohdi tulevaisuuden esitystekniikkaa ja itseäsi seuraavia materiaaleja kuunnellessa ja lukiessasi.

Miksi osaamista täytyy jatkuvasti kehittää?
Podcast, (kesto 35:58)

<https://www.sitra.fi/artikkelit/miksi-osaamista-tulee-jatkuvasti-kehittaa/>
(HUOM! Podcast vuodelta 2019)

Tulevaisuuden osaaminen syntyy ekosysteemeissä, teksti
<https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/06/sitra-tulevaisuuden-osaaminen-syntyy-ekosysteemeissa-tiivistelma.pdf>

Mitä ovat tulevaisuuden työelämätaidot 2020-luvulla, artikkeli
<https://hyplus.helsinki.fi/mita-ovat-tulevaisuuden-tyoelamataidot-2020-luvulla/>

Oppimisen tavat ja tyypit

Tyypittely on yksi tapa määrittellä ja havainnoida yksilöllistä oppimista.

Miten tai missä sinä opit parhaiten? Oletko koskaan ajatellut minkä tyyppinen oppija olet? Tai mikä on ensisijainen aisti- tai havaintokanavasi?

Ohessa on muutamia artikkeleita ja testi, joiden avulla tarkastella asiaa.

Erlaisia oppimistyyplejä, havaintokanavat
http://www.verkkovaria.fi/opiskelijantuki/oppimisentuki/?page_id=86

Oppimistyylien arviointitesti
<https://www.tenviesti.fi/test2.htm>

Eri aistit apuna oppimisessa
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/26/eri-aistit-apuna-oppimisessa>

Ota opiskelutekniikat haltuun
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/08/20/ota-haltuun-opiskelutekniikat>

Osaamisen ja vahvuuksien tunnistaminen

Tunnistatko oman osaamisesi?
Miten sanoitat vahvuutesi?

Peilaa näitä materiaaleja siihen, mitä olet aiempien osien aikana oppinut teatteri- ja esitystekniikan ammattilaisten kertomana. Millaista osaamista, taitoja ja vahvuuksia työkentällä arvostetaan? Miten jo olemassa oleva osaamisesi tukee alalla tarvittavaa osaamista?

Tutustu myös monipuoliseen ammattiosaajan työkykypassiin. Mitkä ovat parhaat vinkit jaksamista ja työkykyä tukemaan?

Saatko osaamisen esiin? 7 havaintoa oman osaamisen tunnistamisesta, teksti
<https://www.sitra.fi/artikkelit/seitseman-havaintoa-oman-osaamisen-tunnistamisesta/>

Omat vahvuuteni, yksilöharjoitus
<https://www.sitra.fi/caset/omat-vahvuuteni-harjoitus/>

Vahvuuksia ja taitoja, lista
<https://www.tyokykypassi.fi/wp-content/uploads/2019/03/Vahvuuksia-ja-taitoja.pdf>

Ammattiosaajan työkykypassi
<https://www.tyokykypassi.fi/>

Opinnot

Esitys- ja teatteritekniistä alaa voi opiskella suuntautumisesta riippuen useissa eri oppilaitoksissa ja työtä voi tehdä erilaisilla työnimikkeillä, kuten aiemmissa osissa on käynyt ilmi.

Työhön on myös monia erilaisia osaamispolkua, itsensä ja tietojensa päivittäminen on tärkeää polusta riippumatta.

Lue, mitä Mikko Pirinen kirjoittaa artikkelissaan "Learning must go on - jatkuuko esitys ja teatteritekniikan oppiminen?" Voit tutustua julkaisuun myös kokonaisuudessaan.

Metropolian listaus työnimikkeistä:
<https://www.metropolia.fi/fi/opiskelu-metropoliassa/amk-tutkinnot/esitys-ja-teatteritekniikka>

Esitystekniikka stagella. Puheenvuoroja täydennyskoulutuksesta (s. 5-10)
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/493274/2021%20TAITO%2077%20Esitystekniikka%20stagella%20%e2%80%93%20puheenvuoroja%20ta%cc%88ydennyskoulutuksesta.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Opinnot

Alaa voi opiskella Suomessa kaikilla asteilla, eli korkeakoulussa, ammattikorkeakoulussa ja toisella asteella sekä oppisopimuksella (näyttötutkintokoulutukset) sekä myös kansanopistoissa (vapaa sivistystyö).

Täydennyskoulutusta järjestetään avoimen ammattikorkeakoulun ja yliopistojen tarjonnassa.

Tämän verkkokurssin toteuttamishetkellä (syksy 2023) opintoja ei löydy Suomesta ruotsin tai saamen kielillä.

Ohessa on mainittu muutamia portaaleja ja koulutusnimikkeitä, joiden kautta voi etsiä lisätietoja.

Ammattitieto, tietoa eri aloista
<https://tyomarkkinatori.fi/ammattitieto>

Opintopolku, tietoa kaikista koulutuksesta ja hakuajoista <https://opintopolku.fi/konfo/fi/>

- Teatteritaiteen kandidaatti/maisteri
- Taiteen/Musiikin kandidaatti/maisteri
- Medianomi (AMK, YAMK)
- Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto (audiovisuaalisen viestinnän osaamisala, mediapalvelujen toteuttaja)
- Esitys ja teatteritekniikka-alan ammattitutkinto (teatteri- ja tapahtumatekniikan osaamisala)
- Musiikkialan perustutkinto (musiikkiteknologian osaamisala)
- oppisopimuskoulutus (näyttötutkinnot)

Oppimistehtävä

Kirjoita seuraavien kysymysten pohjalta **pohdintaa sisältävä tekstidokumentti** omasta urapolustasi ja tulevaisuudestasi teatteri- ja esitystekniikan alalla. Voit käyttää dokumentissa myös kuvia, jos haluat.

Tekstin pituus on n. 1-2 A4-sivua, (fontti 12, riviväli 1-1,5, merkkimäärä n. 2000)

Palauta kirjoittamasi pohdinta **yhtenä pdf-tiedostona Moodleen**, jotta suoritukseksi tallentuu.

Muista merkitä lähteet (sekä teksti että kuvat) selkeästi! Muista, että Google on vain hakukone, ei lähde.

Pohdi tekstissäsi mm. seuraavia asioista:

- kiinnostuksen kohteet
- nykyinen osaaminen
- työura
- tulevaisuuden ammattiminä

Poimi seuraavalta sivulta vähintään kolme kysymystä, joihin vastaat tekstissäsi.

Oppimistehtävä

Mikä esitys- ja teatteritekniikan osa-alue sinua kiinnostaa eniten? Perustele.

Haluaisitko suuntautua enemmän teatteriin vai tapahtuma-alalle, miksi?

Millainen kuva sinulle on muodostunut esitys- ja teatteritekniikan alasta ja sen vaatimasta osaamisesta?

Millaista osaamista sinulla jo on? Mitkä ovat vahvuutesi? Millaisissa asioissa haluat vielä kehittyä ja mitä haluat oppia tulevaisuudessa? Listaa vahvuutesi!

Miten ja millaisessa ympäristössä opit parhaiten?

Millainen on tulevaisuuden unelmatyöpaikkasi esitys- ja teatteriteknisellä alalla?

Millaisissa työtehtävissä ja työympäristöissä haluaisit toimia esimerkiksi 5 tai 10 vuoden kuluttua? Miltä teatteri- ja esitystekninen maailma näyttää silloin?

Miten kehität osaamistasi läpi elämän?

Millaisia käytäntöjä sinulla on palautumiseen ja jaksamiseen? Millaisilla tavoilla haluat näitä kehittää?

